

leme, die beim Prozeß der Aneignung der Phonetik, Grammatik und Lexik auftreten. Leont'ev weist darauf hin, daß es unmöglich ist, ohne Aneignung des phonetischen Systems eine Fremdsprache vollkommen zu beherrschen. Für ein methodisches Verfahren, das auf einer konstitutiven Betrachtung der Sprache beruht, schlägt der Autor 2 Wege vor. Der erste besteht darin, daß man sich an der Muttersprache orientiert, der zweite besteht in der Orientierung an einer Sprache, die Lernende mit verschiedenen Muttersprachen als erste Fremdsprache beherrschen.

Abschließend betont der Autor, daß er wegen des beschränkten Umfangs der vorliegenden Arbeit nur manche Probleme des (Fremd) Sprachunterrichts behandeln konnte. Die von Leont'ev geführte Problemdiskussion bereichert wesentlich unser Wissen über die Bedeutung bestimmter Ergebnisse der psycholinguistischen Forschung für eine effektive Entwicklung des Sprechens im Fremdsprachenunterricht. Das vorliegende Buch ist vor allem für den theoretisch und empirisch arbeitenden Fremdsprachenmethodiker von Wert.

Anmerkungen

1. Wygotski, I.S., Denken und Sprechen, Berlin 1964.
2. Vgl. Schäfer, H., Umweltbezogenes Sprechen. In: "Zielsprache Deutsch", 1973/1
- Esser, U., Helimich, H., Sprechsimulation und Fremdsprachenunterricht, In: "Dap", 6/1973
3. Leont'ev, A.A., Psycholinguistik und Sprachunterricht, Kohlhammer Verlag, Stuttgart 1974 s.51
4. Leont'ev, A.A., op.cit., S.51
5. Pfeiffer, W., Theoretische podstawy preparacji materiałow Flottodydaktycznych, PWN, Warszawa 1979
6. Leont'ev, A.A., op.cit., S.62
7. Vgl. Greene, J., Psycholinguistyka. Chomsky a psychologia, PWN Warszawa 1977
8. Vgl. Carroll, J.B., Language and Thought, Englewood Cliffs 1964
9. Leont'ev, A.A., op.cit., S.74
10. op.cit., S.86

Gratyna Urszula Stachowicz

Kate Lorenzen. Werner G. Mayer. Say It in English. Stuttgart 1972. Ernst Klett Verlag. część 1 / 107 stron /, część 2 / 122 strony /

Uosący się języka angielskiego oraz nauczyciele mogą uzyskać nową pomoc w postaci podręcznika do nauki języka angielskiego Kate Lorenzen i Wernera G. Mayera Say It in English / 1 i 2 część /, wydane przez Ernst Klett Verlag w Stuttgarole w 1972 r. Posa BRN podręcznik ten ukazał się również w talich krajach, jak: Finlandia, Holandia, Norwegia, Szwecja.

W skład podręcznika wchodzi: książka ucznia, książka do ćwiczeń, książka nauczyciela, karty z rycinami tzw. "Flash cards", karty sentencyjne ze zdaniami prezentującymi pewne struktury gramatyczne, obrząy ścieme, taśmy magnetofonowe z ćwiczeniami fonetycznymi oraz nagranymi tekstami książki ucznia i piosemkami, jak również płyty gramofonowe.

Przy pierwszym zetknięciu z omawianym podręcznikiem przyciąga uwagę jego szata graficzna - kolorowe i pomysłowo wykonane ilustracje, co jest i być powinno podstawową zaletą każdego podręcznika, a szczególnie podręcznika do nauki języka obcego dla najmłodszych dzieci.

Z doświadczenia pedagogicznego wiewy, że uczniowie / a szczególnie młodsi / o wiele chętniej sięgają po podręcznik, który ich przyciąga i fascynuje swoją szatą graficzną. Dlatego też przy omawianiu powyższej pozycji. zajmę się przede wszystkim książką ucznia, gdyż z nią dziecko ma najwięcej do czynienia, ona ma mu pomóc w przyswa-

Janin języka angielskiego.

Obie części książki zawierają po 45 jednostek lekcyjnych.

Na wstępie autorzy przedstawiają na barwnych rysunkach i w rymowan-
kach czeroto dzieci w trakcie zabawy. Imiona dzieci są tak dobrane,
aby się ze sobą rymowały i były łatwo i szybko przyswojone przez
uczących się. Pierwsza z rymowanek brzmi:

"This is Jack

and this is Jill

This is Ann

and this is Bill".

Następne rymowanie składa się z pytań inwersyjnych i odpowie-
dzi dotyczących pici dzieci:

"Is Jack a boy?

Ann is a girl

Is Jill a girl?

and so is Jill.

Is Ann a boy?

Jack is a boy

Is Bill a girl?

and so is Bill".

Na drugą jednostkę lekcijną składają się również rysunki oraz
pytania i odpowiedzi /wielozgłoski i przeczegę/, dzięki którym poznaje-
my towarzyszy dziecięcych zabaw.

W trzeciej lekcji przedstawione są na ilustracjach dwie scenki,
w których z krótkich zdań umieszczonych w tzw. "błow" /chmurkach
mysłowych/ nad każdą wypowiedziącą je osobą poznajemy polecenie

"Come here" oraz pytanie "What's your name" i odpowiedź typu "My name
is Jack".

W kolejnych jednostkach lekcyjnych uczniowie zapoznają się
z podstawowymi strukturami gramatycznymi i słownictwem związanym z
tem zabawą i nauką, ich życiem rodzinnym, poruszaniem się na ulicy
i t.p. Po prostych strukturach zdaniowych wielokrotnie powtarzanych
w kolejnych jednostkach lekcyjnych występują dłuższe niejako zblera-
jące już dotychczas poimenne struktury syntaktyczne, jak np. w dia-
logach lekcji 9.:

"Bill: Ann, what's big and red and high up?

Ann: It is a big red balloon".

Szczególne uwagi należy zwrócić na wiersze i piosenki występujące
co kilka jednostek lekcyjnych, np. w lekcji 8:

"A Rhyme

One, two, how are you?

Three, four, shut the door.

Five, six, pick up sticks.

Seven, eight, you are late?

Nine, ten, where's my pen?"

Jest to niezbędny i bardzo ważny środek służący urozmaiceniu
lekcji, aktywizacji uczniów poprzez wprowadzenie elementów zabawy.

Howem właśnie podczas zabawy kształtuje się osobowość dziecka, jego
uczucia, myśli oraz intelekt i właśnie w trakcie zabawy, poprzez
mówienie przy wykonywaniu czynności, dziecko lepiej przyswaja sobie
określone i wielokrotnie powtarzane struktury języka obcego. Jako
przykład takiej zabawy może służyć tekst piosenki z lekcji 15 ilu-
strowanej obramkami przedstawiającymi kolejne czynności wykonywane
przez uczniów, a opisywane w tekście piosenki:

"I am sitting

I am standing

You are standing too

I'm putting up my right hand,

I'm putting up my left hand

I am standing

I am sitting

You are sitting too".

Należy podkreślić, że książka uczenia zawiera wyeksponowane
struktury zdaniowe prezentowane najczęściej w dialogach jak np.

w lekcji 13.: "In a Toy Shop"

Bill: Look, Ann, a big cat

Ann: It isn't a cat. It's a tiger

It's a baby tiger

Bill: Is this a tiger or a lion?

Ann: It's a lion. A lion is brown.

Bill: Is that a giraffe?

Mrs Webb: Yes, it is.

Ann: Is this doll a boy or a girl?

Mrs. Webb: It's a boy".

Dialog ten ma na celu zastosowanie i utrwalenie poznane go już w poprzednich lekcjach słownictwa. Powyższe struktury zdaniowe mogą i powinny być ćwiczone i utrwalane z pomocą książek do ćwiczeń, taśmy magnetofonowej, kart sentencyjnych i obrządków, a więc wszystkich pomocy audiowizualnych zakreślonych do omawianego podręcznika, co jest bardzo ważną i dobrą pomocą dydaktyczną zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.

W lekcji 14 rysunek przedstawia wysięgi samochodowe, a tekst zapoznaje ucznia z nazwami kolorów i liczebnikami.

"What colour is number ten?"

It is blue.

Is number eight blue or black?

It is black..."

Na rysunku w lekcji 16 chłopiec z zawieszonymi oczami zgaduje imię wybrane go dziecka. Dziełki jego wypowiedziom uczniowie zapoznają się z określeniami cech wyglądu człowieka, jak np. w.in.: blg, smell. W lekcji 17 po dialogu między Jackiem i Jill, w którym to dzieci przebrane za Indian ustala ją swoje nowe indiańskie imiona, wywołują pytania dotyczące treści dialogu:

"What is Jack now?"

What is his name?"

What is Jill?"

What is her name?"

Pytania tekle pojawiają się także w dalszych jednostkach lekcyjnych, służąc sprawnieniu zrozumienia lekcji i jej utrwaleniu.

W lekcji 20 poznaje uczeń nazwy kilku czynności ze zdań w czasie teraźniejszym ciągłym typu:

"Spot is walking."

Spot is running."

Now Spot is sleeping in a chair"

W lekcji 21 snów spotykamy piosenkę ilustrowaną odpowiednim rysunkiem:

"That is this and that is that"

This is a mouse and that is a cat."

The cat is running after the mouse."

The mouse is running round the house".

W lekcji 22 powraca tematyka szkolna w rozmowie między uczniem oraz w opisie wykonywanych przez nich czynności /np. Jim is drawing a house, too/.

W kolejnych jednostkach lekcyjnych poznajemy rodzinną pp. Miller 1 pp. Brown oraz wyścigi ich członków. Zarówno z treści dialogów, jak też z rysunków, poznajemy nazwy różnych czynności /np. Tom is eating a banana and drinking milk/, nazwy owoców, zwierząt, określenia czasu, określenia stanu i cech przedmiotów /np.:

The door is shut."

This is a bag."

It is grey."/

Poznajemy także swroty używane przy powitaniu oraz pożegnaniu /"Good Morning. Good-bye. Have a good time, dear"/

a także liczebniki od 11 do 20, polecenia /np. "Put it in the bag"/, przyimki /on, in, under, behind/, formy strócowa /"I've got a bike"/, frazi It's yellow"/; przydomniki dsterkawsze /wprowadzone poprzez odpowiednie ćwiczenia, jak np.: I have a bike. This is my bike. You have a cat. That is your cat"/, nazwy sjaślak atmosferycznych /"The sun is shining"/, pytanie typu "Where is Jill?", określenia "na górze - upstairs", "na dole - downstairs", nazwy podstawowych artykułów spożywczych /coffee, sugar/, określenia sposobów spędzania wolnego czasu, jak np. fishing - łowienie ryb.

Wielokre dialogi i dołączone do nich ilustracje przedstawiają humorystyczne sytuacje, jak np. w lekcji 30:

"Mrs. Brown: good morning, Mr. Miller."

How are you?"

Mrs. Miller: I'm very well, thank you.

And how are you, Mrs Brown?

Mrs. Brown: I'm very well too

Mrs. Miller: Is this Bill?

You're a big boy, Bill.

How old are you?

Bill: I'm four. How old are you?

Mrs. Miller: Er... a lovely day, isn't it, Mrs Brown?

Mrs. Brown: Yes, isn't it!

Co kilka lekcji pojawia się na stronach tej bogato ilustrowanej

książki tekst jakiegoś piosenki angielskiej lub wiersza. Takim wiers-

zykiem podany się pierwsza część książki uczenia:

Row, row, row your boat

Gently down the stream.

Merrily, merrily, merrily, merrily,

Life is but a dream.

Zarówno pierwszą, jak i drugą część książki uczenia, zamyla słowniczek

oraz wykas form skróconych. Słowniczek ułożony jest według numerów

lekcji. Przy każdym numerze oznaczonym cyfrą 1 słownie /1 one/

wyszereglione są całe konstrukcje zdaniowe lub zwroty w języku

angielskim oraz ich znaczenie w języku niemieckim. Które zaś

pojętnose słówka przedstawione są jako podpiśły pod obraskami /bez

kłumaczenia/. Jest to dodatkowy element służący zebraniu i utrwaleniu

poznane go słownictwa angielskiego.

Druga część książki rozpoczyna się również od rymowanek.

"There is Jack Here is Jack

and where is Jill? and here is Jill.

There is Ann There is Ann

and where is Bill? and there is Bill".

Kolejne jednostki lekcyjne tej części charakteryzują się

dłuższymi dialogami zawierającymi zarówno strukturę i słownictwo

znane już uczniom z poprzedniej części książki, jak też zupełnie

nowe. /np. zwroty "There is...", "There are...", "This is a man,

These are men"/

Kowe strukturę gramatyczne oraz zwroty i słowa dotyczące m.in.

kyła na wól, różnych przegód, przygotowania się dościel do dnha

hand /np. w lekcji 7: "Jill is getting up. She is washing. She is

ploding up her bag. She is running downstairs. She is sitting down"/

W lekcji 8 opisana jest sytuacja w klasie oraz czynności

wykonwane przez uczniów i nauczytolela w czasie lekcji. I tu również

po opisie autorzy stawiają pytania dotyczące tekstu i odpowiadają

na niektóre z nich:

"Who is sitting behind Susan?

Robert is.

Who is his sister?

Mary is.

Where is Jim sitting?

Is his book open or shut?

What has Susan got in her hand?

W lekcji 9 drugiej części książki uczenia wprowadzony zostaje

osazownik "can".

"What can Spot do, Jack?

- Spot can open a box.

- Spot can jump very high.

- He can open a door.

- He can shut a door, too".

Kilka kolejnych lekcji poświęconych jest praktycznemu zastosowaniu

osazownika "can" oraz jego form przeczących /dialogi, wierszyki/,

jak np. w lekcji 15:

"A giraffe can't laugh,

a giraffe can't sing,

but walk around like this,

but walk around like this."

Treść dialogów i opisów ekszadających się na kolejne jednostki lekcyjne dotyczy zakupów /"In The Supermarket"/, poruszenia się na ulicy /"In The Street"/ choroby, rozmowy telefonicznej - "Telephone Song"

Hello! Hello!

And how are you today?

Hello! Hello!

I'm feeling fine today.

Come anti Come anti

Come out with me to play.

All right! All right!

I'm coming right away!

W lekcji 21 poznają uczniowie słownictwo dotyczące zabawy w tzw. "obowianego" /"Hide and seek"/, a w następnych lekcjach zwroty i słownictwo dotyczące przygotowań i wyjazdu na tzw. piknik /"A Picnic"/, kina /"At The Cinema"/, przeprowadzki, powitania na dworcu /"At The Station"/, rodzinę /"My Family"/, uroczystości rodzinnych, tj. urodzin /"Bill's Birthday"/, oglądania telewizji /"Watching Television"/, spożywania posiłków, wizyty u dentysty /"At The Dentist's"/, zakupów w sklepie obuwicznym /"In The Shoe Shop" w sklepie cukierkowym /"The Sweet Shop"/, pobytu na parkingu /"In The Car-Park"/, Świąt Bożego Narodzenia /"Christmas"/.

Oczywiście wszystkie lekcje ilustrowane są barwnymi ilustracjami nawiązującymi do treści tekstów i dialogów. Prawie każda lekcja w drugiej części książki ucznia zawiera wyeksponowane na kolorowym polu słówka lub struktury zdaniowe użyte w danej lekcji. Słótkom tym i zdaniom zawsze towarzyszą rysunki oddające wiernie ich znaczenie. Teksty i dialogi także w drugiej części książki ucznia przeplatane są wierszami i piosenkami: np. "Ten Little Cowboys" /lekcja 28/.

"Ten little cowboys are sitting on a horse,
Ten little cowboys are sitting on a horse."

Hop off, Bobby! Too many for the horse
Five little cowboys are sitting on the horse.

Five little cowboys...itd...."

a także "A Song" w lekcji 45

"I am driving

I am driving

I am driving

a motor car.

The car is new,

the sun is shining.

Here I go very fast and far.

I am flying

I am flying

I am flying

in the sky

The sky is blue,

the sun is shining

People cheer when I fly by.

I am sailing.

I am sailing

I am sailing,

come along.

The sails are white,

the boat is rolling.

Come and join my cheerful song!"

Analizując podręcznik "Say It in English" należy zastanowić się nad przydatnością i możliwością zastosowania tego podręcznika w nauczaniu języka angielskiego. Na pewno byłby on pomocny w ułożeniu przez nauczyciela własnego planu nauczania języka angielskiego w przedszkolach i klasach serowych /wytworzenie i rozwój sprawności słuchania i mówienia ze zrozumieniem w języku angielskim jest głównym celem dydaktycznym w tych grupach wiekowych/.

Natomiast w części podręcznik ten można by wykorzystywać już w klasach początkowych szkoły podstawowej /tu celem dydaktycznym jest

nie tylko wytworzenie i rozwój sprawności słuchania i mówienia, ale także czytania i pisanie w języku angielskim./

Materiał językowy reprezentowany w niniejszym podręczniku jest dość obszerny i zróżnicowany pod względem trudności. W celu zrealizowania go w prawidłowy sposób i osiągnięcia zamierzonych efektów nauczania, należałoby wykorzystać wszystkie dane przez autorów podjętą ocenka możliwości i formy nauczania, ustalić własne tempo nauki, dostosowane do warunków dydaktycznych, wieku i poziomu uczniów.

Ważna jest również odpowiednia metoda nauczania. Najbardziej szkodliwym okazać się może w tym wypadku wybór metody bezpośredniej z elementami audio-lingwalnej.

Struktury zdaniowe /hasła/ wyekspozowane w książce ucznia są z reguły zwarte i należałoby je w większości zanotować w ćwiczeniach, położyć nacisk na żywe mówienie w języku angielskim, zwłaszcza interakcyjną formę językową poprzez zastosowanie zasady pogłębłości i unikanie bezpośredniego tłumaczenia. Takie możliwości oferują autorzy podręcznika "Say It in English" dołączając do pomocy wizualne i audio-lingwalne. Dzięki temu nauczyciel ma możliwość uzyskania u ucznia bezpośredniego kojarzenia pojęć przedstawianych w formie obrazków z ich nazwami bez komentarza w języku polskim, a także wytworzenia nawyków językowych i doprowadzenia do płynnych wypowiedzi uczniów w języku angielskim. Zdając sobie sprawę z faktu, że nie ma w tej chwili praktycznych możliwości otrzymania podręcznika "Say It in English" i wprowadzenia go na szeroką skalę do szkół, widzę jego wielką przydatność dla autorów podręczników i programów nauczania języka angielskiego w przedszkolach, klasach serowych i młodzieżowych klasach szkoły podstawowej, a także dla autorów pomocy naukowych oraz dla samych nauczycieli do poszerzenia ich własnych materiałów dydaktycznych.

Spis treści

Literaturoznawstwo

Dziuba, W., Zum Begriff der Pflicht im Roman "Deutsch-stunden" von Siegfried Lenk	7
Golec, J., Die Dramen August Straußs	21
Grzesiak, Cz., Le lecteur face au Nouveau Roman	39
Kazubek, H., Haben Einzelgänger ihre Doppelgänger?	
Beitrag zu Martin Walser's Novelle "Ein fliehendes Pferd"	47
Kędzierska, A., Isaac Rosenberg's Dead Man's Dump - Attempt at Interpretation	55
Klaup, J., Polenbezüge in der deutschen Publikumswirk-samen Literatur zu Beginn des 19. Jahrhunderts	65
Kowalczyk, W., O specyfice gatunkowej prozy Mikołaja Karasina	77
Kutnik, J., Charles Olson and Frank O'Hara: The Poetics of Action	89
Matecka, M., Wincenty Wierlesajew w krytyce rosyjskiej in radiologicznej. Stan i perspektywy badań	101
Nowot, P., Der Kriegsnaturalismus im Kriegstagebuch "In Stahlgewelttern" von Ernst Jünger	111
Ożkowski, J., Polonica w poezji Mikołaja Agniwcowa	123
Pałej, G., Prośka o przyszłość, pamięć o przeszłości /O twórczości Wiktora Astafiewa/	129
Węclor, S., Ariel Poems - The Vocal Period of T.S. Eliot's Poetic Development	1139
<u>Językoznawstwo</u>	
Gassmann, E., Consonantal alternations in Polish and English. A survey of research problems	151
Kardela, H., Trace and PRO - A Spurious Distinction?	169
Kleparski, G., Some remarks on the notion "semantic component"	185